

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Human Rights

حقوق بشر

فرستنده: علی مشرف

۲۹ نومبر ۲۰۱۷

بیانیه مطبوعاتی

پرسش و پاسخ:

افغانستان و دادگاه بین‌المللی جنائی (ICC)

۲

فاتو بن سودا، دادستان دادگاه بین‌المللی جنائی - ICC-CPI(c)

شعبهٔ مقدماتی شماره ۳ محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی اکنون باید تصمیم بگیرد که آیا دلایل منطقی برای وقوع جنایت‌های بین‌المللی وجود دارد یا خیر و در پی آن اجازهٔ آغاز تحقیقات رسمی دربارهٔ وضعیت در افغانستان را بدهد.

۴) چگونه می‌توان شهروندان ایالات متحده آمریکا را پاسخگو ساخت در حالی که این کشور حتا عضو اساسنامهٔ رُم نیست؟

محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی، در صورتی که کشور محل وقوع رفتارِ مورد نظر عضو اساسنامهٔ رُم باشد، می‌تواند صلاحیت خود را اعمال کند (مادهٔ ۱۲(۲ a)). در نتیجه، شهروندان آمریکا را می‌توان به‌خاطر جنایت‌های اتهامی که در قلمرو هر یک از ۱۲۳ کشور عضو اساسنامهٔ رُم، از جمله در قلمروی افغانستان، پولند، رومانی یا لیتوانیا مورد پیگرد و تعقیب قرار داد. با وجود این، اصل تکمیلی بودن مقرر می‌کند که در صورت انجام تحقیقات واقعی ملی در مورد این جنایت‌ها، محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی صلاحیت ندارد. دادستان به این نتیجه رسید که ایالات متحده آمریکا چنین تحقیقات یا پیگردهائی را علیه مسؤولان آمریکائی انجام نداده است. علاوه بر این، دادستانی دربارهٔ دادرسی‌ها در

ایالات متحده آمریکا درخواست اطلاعات کرد، اما اطلاعات قابل اتکاء درباره اتهام‌های تعدی علیه زندانیان به دست اعضای نیروهای مسلح آمریکا در افغانستان دریافت نکرد. [۱۰]

با وجود این‌که می‌توان شهروندان آمریکائی را به‌خاطر جنایت‌های بین‌المللی به پاسخگویی فراخواند، ایالات متحده انعقاد «توافقنامه ماده ۹۸» [۱۱] را با شماری از کشورها پیگیری کرده است، از جمله با افغانستان و رومانی تا جلوی انتقال شهروندان آمریکا را به محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی بگیرد. [۱۲] اعتبار این توافقنامه‌های عدم انتقال در حقوق بین‌المللی مورد مناقشه است، به‌ویژه به این دلیل که استفاده از چنین توافقنامه‌هایی خلاف نص و روح اساسنامه محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی است. با ترویج عملی معافیت از مجازات از طریق چنین توافقنامه‌هایی، در حقیقت، کشورهای عضو محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی ناقض تعهدات خود بر اساس حقوق بین‌المللی خواهند بود.

۵) چرا وضعیت در قلمرو پولند، رومانی و لیتوانیا در درخواست دادستان محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی برای تحقیقات در این پرونده مطرح شده است؟

مدارکی که در اختیار دادستان محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی قرار دارد او را به این باور رسانده است که مأموران آمریکائی که در به اصطلاح «برنامه شکنجه یا بازداشت در مراکز سیاه‌سی‌ای» شرکت داشتند جرائم مربوط به صلاحیت محکمه (دادگاه) را در قلمرو پولند، رومانی و لیتوانیا مرتکب شده‌اند. [۱۳] این کشورهای عضو اساسنامه رُم هستند، و محکمه (دادگاه) در مورد جرائم اتهامی که در این کشورها رخ داده صلاحیت دارد و شهروندان آمریکائی را می‌توان به‌خاطر آنها به پاسخگویی فراخواند.

بنا به گزارش‌ها، تحقیقات کیفری در پولند، رومانی و لیتوانیا در جریان است، گرچه آن چنان که اطلاعات کلی نشان می‌دهند، این تحقیقات شهروندان آمریکائی را در بر نمی‌گیرد. اطلاعات موجود به دادستانی محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی امکان نمی‌دهد وضعیت واقعی این دعاواها در سطح ملی را تشخیص دهد و تعیین کند که گستره آنها دعاوای احتمالی مورد بررسی و تحلیل دادستانی را در بر می‌گیرد یا خیر. [۱۴] به این دلیل است که وضعیت در این کشورها در گستره تحقیقات درخواستی دادستانی باقی می‌ماند و دادستانی اعلام کرده است که به ارزیابی پیشرفت در دادرسی‌های ملی ادامه خواهد داد تا مشخص کند که این دادرسی‌ها در مورد همان اشخاص و رفتارها در جریان است یا خیر و آیا دادرسی‌ها واقعی هستند یا خیر. [۱۵]

۶) آیا جلوگیری از دسترسی دختران به آموزش می‌تواند جنایت ضد بشریت محسوب شود؟

بله. محروم کردن دختران از آموزش بر اساس جنسیت آنها می‌تواند جنایت ضد بشریت محسوب شود. در این تحقیقات مشخص، دادستانی محکمه (دادگاه) به این دریافت رسیده است که جنایت‌های ضد بشریت تعقیب و آزار به دلیل جنسیت (ماده ۷(۱)h) اساسنامه رُم که گویا طالبان و گروه‌های وابسته آن مرتکب شده‌اند، تأثیر به ویژه گسترده و شدیدی بر زندگی زنان و دختران گذاشته است. [۱۶]

علاوه بر این، حمله‌هایی که گویا به مکتب‌ها (مدرسه‌ها) شده و به‌طور مشخص به مکتب‌های دخترانه که باعث محرومیت بسیاری از دختران از دسترسی به آموزش شده است، نیز ممکن است بر اساس ماده ۸(۲)(ix)(b) اساسنامه رُم جنایت جنگی محسوب شود.

۷) آیا دادستانی محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی اکنون مرتکبان احتمالی جرائم را شناسایی کرده است؟

دادستانی در گزارش سال ۲۰۱۶ خود درباره بررسی‌های مقدماتی و درخواست اجازه از شعبه مقدماتی محکمه (دادگاه) برای آغاز تحقیقات، پرونده‌های احتمالی درباره رفتار سه گروه مختلف مرتکبان جرائم را مشخص کرده است:

- اعضای طالبان و شبکه‌های حقانی وابسته به آن (گروه‌های ضد دولت)؛
- مسؤولان دولتی افغانستان، یعنی نیروهای امنیت ملی افغانستان، به ویژه ریاست عمومی امنیت ملی و پولیس ملی افغانستان؛ و
- اعضای نیروهای مسلح ایالات متحده آمریکا و سازمان سی‌ای‌ای.

دادستان درباره ارتکاب جنایت‌های جنگی به دست طالبان و وابستگان آن، مسؤولان دولتی افغانستان و اعضای نیروهای مسلح ایالات متحده آمریکا و سازمان سی‌ای‌ای تحقیق می‌کند. به علاوه، دادستانی درباره ارتکاب جنایت‌های ضد بشریت به دست طالبان و وابستگان آن تحقیق می‌کند.

همچنین دادستانی دارای اطلاعات مشخصی است که نشان می‌دهد دست کم ۵۴ تن در زندان‌های آمریکایی گویا شکنجه شده‌اند، در معرض رفتار ظالمانه و اعمال شنیع علیه کرامت فردی، تجاوز و/یا خشونت جنسی به دست نیروهای نظامی ایالات متحده آمریکا در خاک افغانستان، به ویژه در دوره ۲۰۰۳-۲۰۰۴ قرار گرفته‌اند. علاوه بر این، دست کم ۲۴ تن در افغانستان، پولند، رومانی و لیتوانیا به دست اعضای سازمان سی‌ای‌ای شکنجه شدند، در معرض رفتار ظالمانه و اعمال شنیع علیه کرامت فردی، تجاوز و/یا خشونت جنسی قرار گرفتند. [۱۷] اطلاعات نشان می‌دهد که روش‌های تشدید شده بازجویی که در مجموع و در ترکیب با یکدیگر در مدت طولانی به کار رفته‌اند باعث صدمه‌های جسمی و روحی به قربانیان شده‌اند.

دادستان در این مرحله نام هیچ یک از متهمان را مشخص نکرده است. پیش از آغاز رسمی تحقیقات در شعبه مقدماتی محکمه (دادگاه) و انجام جامع تحقیقات به وسیله دادستان محکمه (دادگاه) درباره وضعیت، هیچ گونه حکم جلبی صادر نخواهد شد. روند رسیدگی در محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنایی هنوز در مراحل بسیار اولیه است.

۸) آیا در ایالات متحده آمریکا دادرسی در مورد جرائم بین‌المللی که شهروندان آمریکایی متهم به ارتکاب آن‌ها هستند، در جریان است؟

(دادگاه‌های عادی و نظامی آمریکا می‌توانند صلاحیت خود را در مورد رفتارهایی که بر اساس صلاحیت محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنایی جرم محسوب می‌شود به کار بگیرند. [۱۸] با وجود این، هیچ یک از رهبران بلندپایه یا میان پایه نظامی یا غیر نظامی آمریکا به خاطر جرائم ناشی از بازداشت و بازجویی پس از ۱۱ سپتامبر مورد تعقیب و پیگرد قرار نگرفته‌اند. [۱۹] به همین ترتیب، هیچ یک از پیمانکاران بلندپایه یا میان پایه که با ارتش یا سازمان سی‌ای‌ای در افغانستان یا در قلمروهای کشورهای دیگر عضو همکاری کرده‌اند، مورد تعقیب و پیگرد قرار نگرفته‌اند. [۲۰] هیچ گزارشی در مورد تحقیقات جاری درباره چنین جرائمی در وزارت دادگستری (عدلیه) آمریکا در دست نیست.

تاکنون، یک پیمانکار مستقل پیشین سازمان سی‌ای‌ای محکوم شده است و چند ده تن از نظامیان به محکمه (دادگاه) نظامی رفته‌اند. [۲۱] گرچه ایالات متحده آمریکا اعلام کرده است که «بیش از ۷۰ مورد تحقیقات به محاکمه در محکمه (دادگاه) نظامی منجر شده است، نزدیک به ۲۰۰ مورد تحقیقات به مجازات غیرقضائی یا اقدام تنبیهی اجرائی منجر شده است و موارد زیاد دیگری مورد تحقیق قرار گرفته و با نتایجی در سطحی پائین‌تر خاتمه یافته‌اند،» [۲۲] اطلاعات مشخص درباره وقایع و اشخاصی که موضوع این دادرسی‌ها بوده‌اند محدود است [۲۳] و مسؤولان میان پایه و بلند پایه را در بر نمی‌گیرد. دادستانی ملاحظه کرده است که به نظر می‌رسد هیچ گونه تحقیقات کیفری یا تعقیب و

پیگرد علیه اشخاصی که روش‌های بازجویی معادل با شکنجه را طراحی کردند، اجازه انجام آن‌ها را داده اند یا مسئولیت آنها را به عهده داشتند، در جریان نیست. [۲۴]

وزارت دادگستری (عدلیه) امریکا در بررسی مقدماتی دو ساله (آگست ۲۰۰۹- جون ۲۰۱۱) درباره رفتار با ۱۰۱ زندانی در بازداشتگاه‌های سازمان سی‌ای‌ای پرداخت. در نتیجه تحقیقات کامل کیفری درباره پرونده دو تن از زندانیانی که در بازداشتگاه سی‌ای‌ای جان خود را از دست دادند، انجام شد. [۲۵] هیچ یک از این تحقیقات به صدور کیفرخواست یا پیگرد و تعقیب منجر نشده است.

۹) آیا در افغانستان در مورد جرائم بین‌المللی که اعضای طالبان، نیروهای دولتی افغانستان یا سربازان امریکایی متهم به ارتکاب آن‌ها پس از مه ۲۰۰۳ هستند، دادرسی داخلی انجام شده است؟

فقط شمار محدودی دادرسی علیه متهمان به ارتکاب جنایت‌های بین‌المللی در افغانستان برگزار شده است. با وجود تعهدات افغانستان به عنوان کشور عضو اساسنامه رُم، این کشور قانون جزای سال ۱۹۷۶ خود را به روز نکرده بود تا جرایم بین‌المللی را در بر بگیرد و این تا سال ۲۰۱۷ مانع از تلاش‌های داخلی برای عرضه عدالت به قربانیان نقض فاحش حقوق بشر شده است. [۲۶] در مه ۲۰۱۷، افغانستان قانون جزای تازه‌ای را تصویب کرد که مقررات مربوط به جنایت‌های جنگی، جنایت‌های ضد بشریت، نسل‌کشی و جنایت تجاوز به سرزمین را در بر می‌گیرد. این قانون تازه با مقرراتی از جمله درباره مسئولیت عامل و جذب کودکان به عنوان سرباز می‌تواند نقشی محوری در تعیین توانایی افغانستان در مورد رسیدگی به جرائم مربوط به اساسنامه رُم در چارچوب صلاحیت ملی خود داشته باشد. [۲۷] این قانون جزاء در سال ۲۰۱۸ به اجراء در خواهد آمد. با وجود این، قانون جزای تازه تأثیری در مورد گذشته نخواهد داشت و در مورد جنایت‌های گذشته قابل اجراء نخواهند بود.

به علاوه، قانون عفو عمومی و ثبات ملی سال ۲۰۰۷ بدون این‌که محدودیت زمانی برای اجرای قانون یا استثنائی در پیوند با جنایت‌های بین‌المللی قائل شود به «تمامی جناح‌های سیاسی و طرف‌های متخاصم که طی دو و نیم دهه جنگ به نحوی با هم در گیر بوده‌اند» مصونیت قانونی اعطاء کرده است. بین سال ۲۰۱۴ و ۲۰۱۶، بنا به گزارش‌ها، بعضی از اعضای نیروهای امنیتی ملی افغانستان به خاطر عملکرد خود مورد تعقیب و پیگرد قرار گرفتند، اما اطلاعات موجود محدود است و نشان از هیچ گونه تحقیقات یا پیگرد و تعقیب ملی انجام شده یا تحقیقات جاری علیه اشخاصی که بیش از همه مسؤول ارتکاب جنایت‌های اتهامی هستند ندارد. [۲۸]

۱۰) گام‌های بعدی در این روند کدام است؟

بر اساس تجربه قبلی در گرجستان، ساحل عاج و کنیا، قاضی‌های شعبه مقدماتی محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی به قربانیان در افغانستان تا ۳۱ جنوری ۲۰۱۸ فرصت دادند تا در بخش مشارکت و غرامت قربانیان در محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی، «اظهارات» خود را ارائه کنند. [۲۹] قربانیان می‌توانند نظریات شخصی خود را به عنوان افراد یا گروه‌ها، درباره آغاز تحقیقات و گستره آن ابراز کنند. [۳۰] این تنها فرصت قربانیان برای ابراز نظریات و دغدغه‌های آنها نیست، بلکه گام مهمی برای تشویق تحقیقات دادستانی از آغاز دادرسی به توجه به قربانیان و غرامت است. در صورتی که شعبه مقدماتی شماره ۳ محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی اجازه آغاز تحقیقات را صادر کند و پس از آن، ماده (۱) ۱۸ مقرر می‌دارد که دادستان باید به کلیه کشورهای عضو اساسنامه رُم (و کشورهایانی که به‌طور عادی صلاحیت خود را اعمال می‌کنند) آغاز تحقیقات را اطلاع دهد. پس از این اطلاع، هر کشوری می‌تواند ظرف یک ماه

به محکمه (دادگاه) اطلاع دهد که در چارچوب صلاحیت خود در پیوند با موضوع‌های مربوط به اطلاعات ارائه شده در اطلاعیه، در مورد شهروندان خود یا شهروندان دیگر دادرسی می‌کند. ماده (۲) ۱۸ مقرر می‌دارد که «دادستان باید تحقیقات خود را به‌خاطر تحقیقات آن کشور درباره آن اشخاص به تعویق بیندازد، مگر این‌که شعبه مقدماتی محکمه (دادگاه) به درخواست دادستان رأی به انجام تحقیقات بدهد.»

در طول دوره تحقیقات، دادستانی خواهد کوشید تا حد امکان بیشترین میزان مدارک را گردآوری و بدون تردید منطقی ثابت کند که جنایت‌های اتهامی رخ داده‌اند و می‌توان آن افراد را برای ارتکاب این جنایت‌ها مسؤول تلقی کرد. اگر دادستانی مدارک کافی در اختیار داشته باشد، درخواست صدور حکم جلب خواهد کرد.

۱۱) آیا کشورها باید حکم‌های جلب‌های صادر شده را اجراء کنند؟

شعبه مقدماتی محکمه (دادگاه) می‌تواند، در هر زمانی در طول دوره تحقیقات، به درخواست دادستان، حکم جلب صادر کند. ماده (۱) ۸۹ مقرر می‌دارد که «کشورهای عضو... درخواست‌های دستگیری و تحویل را اجراء خواهند کرد.» اما، کشورها همیشه به این تعهد عمل نمی‌کنند. این موضوع یکی از مشکلات اساسی رویاروی محکمه (دادگاه) است که خود نمی‌تواند حکم جلب را به اجراء بگذارد. بسیار اساسی است که کشورها درخواست‌های اجرای حکم جلب محکمه (دادگاه) را اجراء کنند زیرا بدون همکاری کشورها برای محکمه (دادگاه) آغاز دادرسی علیه متهم غیرممکن خواهد بود.

۱۲) آیا قربانیان می‌توانند در روند دادرسی محکمه (دادگاه) بین‌المللی شرکت کنند، چگونه؟

قربانیان از آغاز روند رسیدگی در محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی حق مشارکت در آن را دارند. در مرحله‌های اولیه (بررسی مقدماتی و تحقیقات)، قربانیان می‌توانند از طریق ارائه مدارک به دادستانی مشارکت کنند. آنها همچنین می‌توانند پس از درخواست دادستانی برای آغاز تحقیقات، نظریات و دغدغه‌های خود را درباره مصلحت و گستره تحقیقات درباره وضعیت را از طریق «اظهارات قربانیان» در میان بگذارند [نگاه کنید در بالا به پرسش شماره ۱۰]. مشارکت قربانیان بخشی اساسی از روند پاسخگویی در محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی است و بنابراین بخش اساسی عدالت را تشکیل می‌دهد. ماده ۹۰ آئین‌نامه اجرائی مقرر می‌دارد که قربانیان حق اظهارات حقوقی در محکمه (دادگاه) را دارند. مشارکت قربانیان به آنها اجازه می‌دهد نظر مستقلی در دادرسی داشته باشند و اظهارات خود را با توجه به روشن شدن حقیقت ارائه کنند. به علاوه، مشارکت قربانیان منافع مهمی برای دادرسی و خود قربانیان دارد. [۳۱]

علاوه بر این، قربانیان حق دارند کمک حقوقی دریافت کنند و می‌توانند در خواست غرامت کنند. محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی نظام عرضه غرامت ایجاد کرده است که با مشارکت قربانیان ارتباط ندارد. در نتیجه، قربانیان ناگزیر نیستند در مرحله‌های پیش از محاکمه و محاکمه شرکت داشته باشند تا واجد شرایط دریافت غرامت باشند. [۳۲] محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی از این اصل عمومی حقوق بین‌المللی پیروی می‌کند که غرامت «باید تا نهایت امکان کلیه پیامدهای اعمال غیرقانونی را از میان بردارد و دوباره وضعیتی را برقرار کند که به احتمال زیاد در صورتی که آن اعمال رخ نداده بود، برقرار می‌بود.» [۳۳] هزینه این غرامت‌ها را باید فرد مقصر تقبل کند و در صورت ناتوانی مالی او، می‌توان به صندوق امانی دادگاه برای قربانیان دستور تأمین غرامت‌های ذکر شده را داد. [۳۴]

۱۳) آیا این نخستین تحقیقات محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی در خارج از آفریقا است؟

خیر. محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی در حال حاضر تحقیق درباره وضعیت در گرجستان را در دست دارد. تحقیقات درباره وضعیت در گرجستان به جنایت‌های ضد بشریت و جنایت‌های جنگی اتهامی توجه دارد که در چارچوب درگیری مسلحانه بین‌المللی از تاریخ ۱ جولای تا ۱۰ اکتوبر ۲۰۰۸ در اُستیای جنوبی و اطراف آن رخ داده است. به علاوه، ۶ مورد از ۱۰ مورد بررسی مقدماتی که در حال حاضر در جریان است به کشورهای خارج از افریقا مربوط می‌شود: فلسطین، کلمبیا، عراق/بریتانیا، کشتی‌های ثبت شده در کومورو، یونان، کامبوج، و اوکراین. درخواست کنونی دادستانی برای آغاز تحقیقاتی دیگر در خارج از افریقا تأییدی دوباره بر این موضوع است که محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی می‌خواهد محکمه (دادگاه) جهانی باشد که به عنوان آخرین گزینه به آن رجوع می‌شود. فدراسیون بین‌المللی جامعه‌های حقوق بشر آرمان‌شهر / OPEN ASIA (افغانستان) مرکز حقوق اساسی (CCR)

پاورقی‌ها:

- [۱۰] محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۲۹۰-۲۹۶
- [۱۱] ماده ۹۸ («همکاری درباره انصراف از مؤلّیت و اجازه تسلیم») اساسنامه رُم مقرر می‌دارد: [...] ۲. محکمه (دادگاه) نمی‌تواند درخواست تسلیم کند مگر این که بتواند نخست همکاری دولت اعزام کننده را در مورد توافق آن به تسلیم جلب کند، زیرا چنین درخواستی دولت طرف درخواست را ملزم به اقدام ناسازگار با تعهدات خود بر مبنای توافق نامه‌های بین‌المللی می‌کند. پیرو این توافقنامه‌ها، اجازه دولت اعزام کننده برای تسلیم یکی از شهروندان آن دولت به محکمه (دادگاه) ضروری است.
- [۱۲] ۳۸ کشور امضای چنین توافقنامه هائی را تأیید کرده اند، اما شمار دقیق آنها هنوز نامشخص است. آرشیو وزارت خارجه ایالات متحده امریکا، کشورهائی که توافقنامه ماده ۹۸ را امضاء کرده‌اند، در اینجا: <https://2001-state.gov/r/pa/pr...> و محکمه (دادگاه) بین‌المللی جنائی، راهنمای پژوهش درباره توافقنامه‌های ماده ۹۸، کتابخانه حقوق جورج تاون، در اینجا: <http://guides.ll.georgetown.edu/c.p...>
- [۱۳] اساسنامه رُم در ۱ جولای ۲۰۰۲ برای پولند و رومانی و در ۱ اگست ۲۰۱۳ برای لیتوانیا الزامی شد.
- [۱۴] گزارش فعالیت‌های بررسی مقدماتی دادستانی ۲۰۱۶، پرگراف ۲۲۳، در اینجا: <https://www.icc-cpi.int/iccdocs/otp...>
- [۱۵] (دادگاه بین‌المللی جنائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۳۳۳)
- [۱۶] دادگاه بین‌المللی جنائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۱۱۲ و پرگراف‌های بعدی.
- [۱۷] دادگاه بین‌المللی جنائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۱۸۹.
- [۱۸] گزارش فعالیت‌های بررسی مقدماتی دادستانی ۲۰۱۶، پرگراف ۲۱۹، نگاه کنید به ۱۸ U.S.C. § 2441 (مقررات جنایت‌های جنگی)؛ ۱۸ U.S.C. § 2441 (مقررات شکنجه).

[۱۹] دادگاه بین‌المللی جزائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۲۹۹

[۲۰] دادگاه بین‌المللی جزائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۳۱۲، ۳۳۴، ۳۳۰

[۲۱] ائتلاف حمایت از دادگاه بین‌المللی جزائی، در اینجا: [...http://www.Coalitionfortheicc.Org/c](http://www.Coalitionfortheicc.Org/c)
سازمان عضو فدراسیون بین‌المللی جامعه‌های حقوق بشر، مرکز حقوق اساسی (CCR) چندین دعوا علیه مسؤولان پیشین امریکائی به خاطر نقش آنها در شکنجه زندانیان در گوانتانامو، ابوغریب، افغانستان و «مراکز سیا» مخفی در سراسر جهان مطرح کرده است. برای نمونه درباره چنین پرونده هائی در فرانسه و اسپانیا، نگاه کنید به:

[...https://ccrjustice.org/home/what-we](https://ccrjustice.org/home/what-we) و [...https://ccrjustice.org/home/what-we](https://ccrjustice.org/home/what-we)
[۲۲] امریکا این موضوع را در پیگیری واکنش خود به ملاحظات نومبر ۲۰۱۵ کمیته ضد شکنجه ملل متحد اظهار کرد، نگاه کنید به گزارش فعالیت‌های بررسی مقدماتی ۲۰۱۶، پرگراف ۲۲۰.

[۲۳] گزارش فعالیت‌های بررسی مقدماتی دادستانی ۲۰۱۶، پرگراف ۲۲۰.
[۲۴] دادگاه بین‌المللی جزائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۳۲۸

[۲۵] گزارش فعالیت‌های بررسی مقدماتی دادستانی ۲۰۱۶، پرگراف ۲۲۱.

[۲۶] ائتلاف حمایت از دادگاه بین‌المللی جزائی، در اینجا: [...http://www.Coalitionfortheicc.Org/c](http://www.Coalitionfortheicc.Org/c)

[۲۷] ائتلاف حمایت از دادگاه بین‌المللی جزائی، در اینجا: [...http://www.Coalitionfortheicc.Org/c](http://www.Coalitionfortheicc.Org/c)

[۲۸] دادگاه بین‌المللی جزائی، «درخواست صدور اجازه برای تحقیقات پیرو ماده ۱۵»، ۲۰ نومبر ۲۰۱۷، پرگراف ۲۷۶-۲۸۸

[۲۹] دادگاه بین‌المللی جزائی، «حکم درباره مشارکت قربانیان و بخش غرامت درباره اظهارات قربانیان»، ۹ نومبر ۲۰۱۷، ICC-02/17-6، در اینجا: [...https://www.icc-cpi.int/CourtRecord](https://www.icc-cpi.int/CourtRecord)

[۳۰] برای مثال نگاه کنید به نامه شعبه مقدماتی دادگاه درباره تحقیقات در گرجستان: <https://www.icc-cpi.int/iccdocs/otp>

[۳۱] فدراسیون بین‌المللی جامعه‌های حقوق بشر، «پنج افسانه درباره مشارکت قربانیان در دادرسی‌های دادگاه بین‌المللی جزائی»، دسمبر ۲۰۱۴، در اینجا: <https://www.fidh.org/16594>

[۳۲] نظام عرضه غرامت‌های دادگاه بین‌المللی جزائی در ماده ۷۵ اساسنامه رُم و ماده‌های ۹۴ تا ۹۸ آئین نامه اجرایی تشریح شده است.

[۳۳] دیوان دائمی بین‌المللی عدالت، Chorzow Factory، ارزیابی پرونده‌ها ۱۹۲۸، PCIJ, Sr. A, N. 17، (سپتمبر) در ۴۷، در اینجا: [...Http://www.icj-cij.org/pcij/serie_A](http://www.icj-cij.org/pcij/serie_A)

[۳۴] [۳۴] همچنین نگاه کنید به: فدراسیون بین‌المللی جامعه‌های حقوق بشر، «تقویت حقوق قربانیان در دادگاه بین‌المللی جزائی»، نومبر ۲۰۱۳، در اینجا:

[...https://www.Fidh.Org/en/issues/inte](https://www.Fidh.Org/en/issues/inte)